

Databáze popravených z rozhodnutí německé nacistické justice

28.5.2025 - Martin Vacek | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Při příležitosti 80. výročí konce druhé světové války spustil Ústav pro studium totalitních režimů nový webový portál [popravenizavalky.cz](https://www.ustrcr.cz/databaze-popravenych-z-rozhodnuti-nemecke-nacisticke-justice). Ten zpřístupňuje databázi československých občanů, kteří byli popraveni v období nacistické nadvlády z rozhodnutí německých soudů.

Jedná se o metodicky zcela nové a komplexní zpracování problematiky trestů smrti vykonaných na občanech předmnichovského Československa v období nacionálního socialismu. V první fázi projekt zpřístupňuje přibližně 250 z téměř 900 profilů osob popravených v Drážďanech. *„Databáze je výjimečná nejen rozsahem a strukturou informací, ale i důrazem na lidský rozměr každého příběhu. Mnozí popravení by jinak zůstali zapomenuti. Náš projekt usiluje o to, aby jim byla navracena identita a tvář,“* říká historička **Pavla Plachá** z **Ústavu pro studium totalitních režimů**, jedna z autorek projektu. Většina popravených byla odsouzena za odbojovou činnost a odpor proti okupaci, další za porušení válečných hospodářských nařízeních, držení zbraní, dezerci z německé armády nebo i kriminální trestné činy, které tehdejší režim soudil co nejprísněji s cílem „očistit“ společnost a zastrašit obyvatelstvo.

Každý profil obsahuje základní biografická data, údaje týkající se zatčení, vyšetřování, soudního řízení, výkonu trestu a dostupné informace o zacházení s tělesnými ostatky obětí. Díky spolupráci s rodinami popravených a paměťovými institucemi v České republice i v Německu se podařilo získat řadu unikátních dokumentů, včetně fotografií či dopisů na rozloučenou. *„Propojení archivních pramenů s osobními dokumenty a úzká spolupráce s potomky obětí i paměťovými institucemi nám umožňuje zachytit konkrétní lidské osudy, a zároveň podpořit připomínku 2. světové války v konkrétním místě. Věříme, že skutečné příběhy mohou oslovit i dnešní společnost,“* doplňuje spoluřešitelka projektu a historička **Magda Veselská** z **Ústavu pro studium totalitních režimů**.

Součástí webu je také interaktivní přehled dosavadních výzkumných výstupů z projektu, historický kontext dané problematiky, statistické analýzy dat získaných v rámci výzkumu, ale i přehled právních předpisů využívaných nacistickou justicí. Projekt tak přináší nové poznání nejen o samotných obětech, ale i o mechanismech nacistického teroru vůči obyvatelům okupovaného Československa.

Databáze na webové adrese **[popravenizavalky.cz](https://www.ustrcr.cz/databaze-popravenych-z-rozhodnuti-nemecke-nacisticke-justice)** je výsledkem systematického výzkumu, který ÚSTR realizoval ve spolupráci s německým památníkem Gedenkstätte Münchner Platz Dresden. Dále pokračuje a rozšiřuje se nyní na další popraviště Německé říše, kde byly rozsudky smrti na československých občanech vykonávány.

<https://www.ustrcr.cz/databaze-popravenych-z-rozhodnuti-nemecke-nacisticke-justice>